

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมประพฤติ : ศึกษากรณี ผู้ถูกคุมประพฤติที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผู้ศึกษาเสนอผลการศึกษา โดยแบ่งเป็น 7 หัวข้อดังต่อไปนี้

- 4.1 ภูมิหลังของผู้ถูกคุมประพฤติ
- 4.2 ผลการศึกษาแรงสนับสนุนทางสังคม การปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติ การควบคุมตนเอง และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของกลุ่มที่ประกอบอาชีพ
- 4.3 ผลการศึกษาแรงสนับสนุนทางสังคม การปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติ การควบคุมตนเอง และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของกลุ่มที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ
- 4.4 เงื่อนไขการคุมประพฤติที่มีผลต่อพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมประพฤติ
- 4.5 ข้อเปรียบเทียบระหว่างผู้ถูกคุมประพฤติที่ประกอบอาชีพแล้ว และผู้ถูกคุมประพฤติที่ยังไม่ประกอบอาชีพ
- 4.6 ผลการสัมภาษณ์อาสาสมัครคุมประพฤติ
- 4.7 ข้อเสนอแนะ

4.1 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติแต่ละคนจะมีภูมิหลังที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลผู้ถูกคุมประพฤติในช่วงอายุ 23 - 44 ปี จำนวนทั้งสิ้น 8 คน โดยแบ่งเป็น ชาย 5 คน หญิง 3 คน ซึ่งผู้ถูกคุมประพฤติก่อนนี้เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วพบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติมีการศึกษาโดยเฉลี่ยคือ ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาตอนต้น และส่วนใหญ่จะมีพื้นที่นอกระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือใกล้เคียงกัน เมื่อศึกษาจบจะออกหางานทำเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ดังนั้นจะเห็นว่าสภาพแวดล้อมของผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อย ความคิดที่จะเรียนต่อในระดับสูงจึงมีน้อย เนื่องจากบุคคลที่อยู่รอบตัวมีการศึกษาค่อนข้างน้อยจึงทำให้โอกาสที่จะหางานทำที่

จะมีน้อย เช่น นายบอย (นามสมมติ) จบการศึกษาระดับ ม.3 มีพี่น้องรวม 3 คน พี่ชายจบการศึกษาชั้น ม.3 ปัจจุบันต้องโทษที่เรือนจำกลางชลบุรี ข้าพเจ้านายยาบ้า พี่สาวจบการศึกษาระดับ ม.6 ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยพยาบาล สาเหตุที่ไม่ศึกษาต่อเนื่องจากมีความคิดที่ว่าเรียนไปก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร สู้ออกจากโรงเรียนมาหางานทำดีกว่า และทางบ้านประสบปัญหาเรื่องการเงิน จะสังเกตได้ว่าเนื่องจากตลาดแรงงาน ณ ปัจจุบันนี้จะรับผู้ที่จบการศึกษา ปวช. หรือ ปวส. ขึ้นไป ดังนั้นอาชีพส่วนใหญ่ของผู้ถูกคุมประพฤติ คือ อาชีพรับจ้าง ทำสวน หรือขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติพบว่าจะมีรายได้โดยเฉลี่ยวันละ 150 - 300 บาท จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกคุมประพฤตินั้นมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้จ่ายของตัวเองและครอบครัว จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติพบว่าสาเหตุที่ตัดสินใจกระทำความผิด เนื่องจากต้องการเงินเพราะอาชีพที่ทำอยู่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตัวเอง และครอบครัว ผู้ถูกคุมประพฤตินั้นบางคนจะมาจากครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกัน หรือไม่ได้อยู่กับบิดามารดาตั้งแต่เด็ก อยู่กับญาติพี่น้อง เป็นต้น ทำให้บางคนขาดความรัก ความอบอุ่น หรือไม่มีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด ถูกเลี้ยงแบบปล่อยปละละเลยทำให้ถูกชักจูง หรือเสี่ยงต่อการกระทำความผิดได้โดยง่าย

ตารางที่ 4.1

แสดงภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพแล้ว ขณะอยู่ในระหว่างคุมประพฤติ

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
อายุ		
20 - 25 ปี	1	อายุน้อยที่สุด 23 ปี
26 - 30 ปี	2	อายุสูงสุด 44 ปี
31 - 35 ปี	1	
36 - 40 ปี	2	
41 - 45 ปี	2	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
อาชีพก่อนตั้งโทษ		
แม่บ้าน	2	
ค้าขาย	1	
รับจ้าง	4	รับจ้างซักรีดเสื้อผ้า 1 คน รับจ้างเฝ้าสวน 1 คน รับจ้างก่อสร้าง 2 คน รับจ้างล้างจาน 1 คน
ขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง	1	
การศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	5	ต่ำสุดประถมศึกษาปีที่ 4
ประถมศึกษาปีที่ 6		สูงสุดมัธยมศึกษาปีที่ 6
มัธยมศึกษาปีที่ 3	2	
มัธยมศึกษาปีที่ 6	1	
สถานภาพสมรส		
โสด	2	
สมรส	5	
ม่าย / หย่าร้าง	1	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
อาชีพระหว่างถูกคุม		
ประพุดติ		
ค้าขาย	2	รับจ้างล้างจาน 1 คน
รับจ้าง	5	รับจ้างซักรีดเสื้อผ้า 1 คน
		รับจ้างก่อสร้าง 3 คน
จิ้มเตอร์ไซค์รับจ้าง	1	
รายได้		
วันละ 100 – 200 บาท	5	
เดือนละ 3,500 – 5,000 บาท	2	
เดือนละ 10,000 – 15,000 บาท	1	
อาชีพของผู้อุปการะ		
ค้าขาย	2	รับจ้างล้างจาน 2 คน
รับจ้าง	6	รับจ้างเป็นยาม 1 คน
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	รับจ้างในร้านขายของ 1 คน
		รับจ้างแบกของ 1 คน
		รับจ้างเฝ้าสวน 1 คน

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพุดติพบว่า ผู้ถูกคุมประพุดติส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพแล้วมีความคิดที่จะดำรงชีวิตในแบบเศรษฐกิจพอเพียง และมีความคิดที่จะตั้งใจทำงานที่สุจริต และจะไม่คิดที่จะไปกระทำความผิดอีก จากการดำรงชีวิตในปัจจุบันที่มีอาชีพและรายได้ก็มีความรู้สึกรู้สึกว่าพอใจกับการที่มีอาชีพและมีรายได้เพียงพอที่จะสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้แล้ว จากการสัมภาษณ์ นางสาว

ตารางที่ 4.2

แสดงภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ ขณะอยู่ในระหว่างคุมประพฤติ

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
อายุ		
20 – 25 ปี	2	อายุน้อยที่สุด 19 ปี
26 – 30 ปี	2	อายุสูงสุด 35 ปี
31 – 35 ปี	1	
36 – 40 ปี		
41 – 45 ปี	2	
อาชีพก่อนต้องโทษ		
รับจ้าง	2	รับจ้างขายของ 1 คน รับจ้างขนอุปกรณ์ถ่ายภาพ 1 คน
จิ้มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง	1	
ช่างเชื่อม	1	
ไม่ประกอบอาชีพ	1	
การศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	-	ต่ำสุดประถมศึกษาปีที่ 4
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	สูงสุดมัธยมศึกษาปีที่ 6
มัธยมศึกษาปีที่ 3	-	
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
สถานภาพสมรส		
โสด	3	
สมรส	2	
ม้าย / หย่าร้าง	-	
อาชีพของผู้อุปการะ		
ร้านเสริมสวย	1	
ค้าขาย	2	ขายอาหารตามสั่ง 1 คน ขายของชำ 1 คน
รับจ้าง	1	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	

จากการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาสังเกตได้ว่า ผู้ถูกคุมประพฤติมีอายุต่ำสุด 19 ปี อายุสูงสุด 35 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงาน และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าผู้ถูกคุมประพฤติก่อนหน้านี้ยังไม่มีภาระเกี่ยวกับครอบครัวเนื่องจากเป็นโสด จึงยังไม่ค่อยขวนขวายหางานทำ ซึ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มผู้ถูกคุมประพฤติที่ประกอบอาชีพแล้วพบว่าส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสแล้ว ผู้ถูกคุมประพฤติก่อนหน้านี้บางคนมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ ไม่มีเวลาให้กับลูก ๆ เนื่องจากต้องทำงานหาเงิน หรือบางคนบิดาหรือมารดาเสียชีวิต ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูลูก ๆ ได้เต็มที่ หรือสาเหตุของการกระทำผิด มาจากการคบเพื่อน และเพื่อนแนะนำให้กระทำความผิด จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ครอบครัวมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ที่จะคอยเป็นเกราะป้องกันภัยในการที่จะไม่ให้สิ่งที่ไม่ดีเข้าถึงตัวบุคคลในการกระทำผิด ตลอดจนการปลูกฝัง การอบรมสั่งสอนที่ดี การให้ความรัก ความอบอุ่นของสมาชิกในครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก

4.2 ผลการศึกษาผู้ถูกคุมประพฤติที่ประกอบอาชีพแล้ว ในระหว่างคุมประพฤติ

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติที่ประกอบอาชีพแล้วจำนวน 8 ราย โดยแยกเป็นชาย 5 คน หญิง 3 คน โดยผู้ศึกษาได้ทำการสรุป โดยแยกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

4.2.1 แรงสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย

1. ครอบครัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติที่ประกอบอาชีพแล้ว จำนวน 8 ราย พบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่ต้องการกลับตัวเป็นคนดี และตั้งใจว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำเนื่องจากว่า ไม่อยากให้ครอบครัว และสมาชิกในครอบครัวเสียใจ เพราะเมื่อกลับไปใช้ชีวิตประจำวันกับครอบครัวจะรู้สึกว่ามีสมาชิกให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น ไม่พูดหรือแสดงท่าทีว่ารังเกียจว่าผู้ถูกคุมประพฤติเคยต้องโทษมาก่อน ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติรู้สึกอบอุ่น และไม่อับอาย เพราะว่ายังมีสมาชิกในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ ให้มีแรงในการต่อสู้กับตัวเอง และสังคมภายนอกต่อไป ส่วนในด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้ถูกคุมประพฤติและสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่พบว่า สมาชิกในครอบครัวมีความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นอย่างดีกับผู้ถูกคุมประพฤติ ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ถูกคุมประพฤติตลอด ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ด้านการสนับสนุนในการประกอบอาชีพ เมื่อผู้ถูกคุมประพฤติมีอาชีพ และมีรายได้พบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่หารายได้จากการทำงานที่สุจริต นำไปใช้จ่ายในครอบครัว เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระจากสมาชิกในครอบครัว ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีค่ามากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับแรงสนับสนุนจากครอบครัว พบว่า สมาชิกในครอบครัวของผู้ถูกคุมประพฤติมีความพร้อมและเข้าใจในตัวผู้ถูกคุมประพฤติ จึงสามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ถูกคุมประพฤติได้ ขณะเดียวกันผู้ถูกคุมประพฤติเองก็มีคุณสมบัติที่ครอบครัวยอมรับ มีพันธะต่อความสุขในครอบครัว นอกจากนี้ไม่เป็นภาระของครอบครัวแล้ว ยังมีส่วนสร้างความอบอุ่นในครอบครัวด้วย โดยกรณีศึกษาทั้ง 8 ราย ซึ่งให้เห็นว่าครอบครัว เครือญาติในสังคมไทยยังมีอยู่ โดยเฉพาะกรณีศึกษาเป็นครอบครัวในสังคมเมือง เมื่อพิจารณาบทบาทหน้าที่ของครอบครัวจะเห็นว่าสมาชิกในครอบครัวสามารถให้การดูแลผู้ถูกคุมประพฤติได้ดีในปัจจุบันพื้นฐานด้านความเป็นอยู่ต่างๆ ไป อาทิ ที่พัก อาหาร เสื้อผ้า เครื่องอำนวยความสะดวก การทำงาน การให้กำลังใจ การยอมรับ การดูแลอย่างใกล้ชิด ฯลฯ

2. ชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติจำนวน 8 ราย พบว่า เพื่อนบ้าน และประชาชนในสังคม ไม่ได้แสดงท่าทีรังเกียจผู้ถูกคุมประพฤติ และยังปฏิบัติกับผู้ถูกคุมประพฤติเหมือนปกติ ส่วนเพื่อนบ้านก็ยังพูดคุยกันบ้างแต่ไม่เป็นประจำ และยังไม่ให้ความสนิทสนมดังเดิม เนื่องจากว่าได้รู้จักกับเพื่อนบ้านมาเป็นสิบปี ส่วนประชาชนในชุมชนเมื่อเจอกันก็ทักทายและเจรจากัน ไม่มีข้อขัดแย้ง หรือกล่าววาจาไม่สุภาพ แต่ในระยะแรกที่ถูกคุมประพฤติพันโทษ และกลับมาใช้ชีวิตในช่วงแรก พบว่า ผู้ถูกคุมประเวติยังรู้สึกตื่นเต้น และยังไม่ค่อยพูดคุยกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัวมากนัก เนื่องจากรู้สึกประหม่า ทำตัวไม่ถูก และเกรงว่าประชาชนจะรังเกียจตน เนื่องจากเคยกระทำความผิดมาก่อน

3. อาสาสมัครคุมประพฤติ

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติ จำนวน 8 ราย พบว่า อาสาสมัครคุมประพฤติได้มาเยี่ยมบ้านในระหว่างคุมประพฤติโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง แต่ผู้ถูกคุมประพฤติบางคนยังไม่เคยพบอาสาสมัครคุมประพฤติเลย เนื่องจากเพิ่งพ้นโทษและกลับมาอาศัยอยู่กับครอบครัวได้ไม่นาน และอาสาสมัครคุมประพฤติส่วนใหญ่จะรู้จักกับสมาชิกในครอบครัวของผู้ถูกคุมประเวติมาก่อน เนื่องจากอาสาสมัครคุมประพฤติเป็นผู้นำในชุมชนที่ผู้ถูกคุมประเวติอาศัยอยู่ และจากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประเวติ ที่ประกอบอาชีพแล้ว พบว่า อาสาสมัครคุมประพฤติเป็นผู้แนะนำ และฝากฝังในเรื่องการประกอบอาชีพให้กับผู้ถูกคุมประเวติ เช่น ฝากฝังให้ผู้ถูกคุมประเวติไปทำงานรับจ้าง หรือแนะนำว่าบริษัทเอกชนประกาศรับสมัครงาน ให้รีบไปสมัคร โดยใช้หลักฐาน และการเตรียมตัวอย่างไรบ้าง อาสาสมัครจะเป็นผู้คอยแนะนำ

4. พนักงานคุมประเวติ

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประเวติจำนวน 8 ราย พบว่า พนักงานคุมประเวติจะคอยสอดส่องดูแล และให้คำแนะนำผู้ถูกคุมประเวติ เมื่อผู้ถูกคุมประเวติไปรายงานตัวตามเงื่อนไขคุมประเวติ การให้คำแนะนำของพนักงานคุมประเวติทำให้ผู้ถูกคุมประเวติมีแนวทางในการปฏิบัติตัว และใช้ชีวิตประจำวันกับสังคมทั่วไปได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ พนักงานคุมประเวติยังได้จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับผู้ถูกคุมประเวติเอง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมแนะนำแนวทางการประกอบอาชีพ กิจกรรมออกไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประเวติพบว่า เมื่อออกไปทำให้ประโยชน์ให้กับสังคม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมปลูกต้นไม้ หรือกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดศาสนสถานในวันสำคัญ ๆ กิจกรรมเหล่านี้ ทำให้ผู้ถูกคุมประเวติที่อาศัยอยู่ต่างพื้นที่กันได้กลับมาพบเจอกันอีก ทำให้ได้พูดคุยปัญหาต่าง ๆ ที่พบเจอ และพูดคุยเกี่ยวกับสภาพชีวิตความ

เป็นอยู่ แลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน และยังมีการแนะนำสู่ทางในการประกอบอาชีพต่าง ๆ อีกทั้งเมื่อผู้ถูกคุมประพฤติออกมาทำกิจกรรมร่วมกัน ก็จะนำสมาชิกในครอบครัว เช่น ลูก ภรรยา สามี บิดา หรือมารดา มาทำกิจกรรมร่วมกันอีก ทำให้เกิดความสามัคคีกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวกันมากยิ่งขึ้น โดยพนักงานคุมประพฤติคอยเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างผู้ถูกคุมประพฤติ ครอบครัวของผู้ถูกคุมประพฤติ และประชาชนในสังคม

5. การปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติ

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติพบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติได้ แต่มีบางข้อเช่น เงื่อนไขคุมประพฤติข้อที่ (8) เรื่องการไปรายงานตัว ผู้ถูกคุมประพฤติบางคนที่ต้องไปรายงานตัว จะต้องลงงานเพื่อมารายงานตัวที่ทัณฑสถานกับพนักงานคุมประพฤติ ทำให้ขาดรายได้ในวันนั้น ๆ เนื่องจากผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานรายวัน ถ้าหากวันใดหยุดงานก็จะไม่ได้เงินในวันนั้น ๆ เป็นต้น แต่ก็ต้องไปรายงานตัว เนื่องจากเป็นเงื่อนไขในการคุมประพฤติ และเมื่อไปรายงานตัวแล้วพนักงานคุมประพฤติจะมีข้อเสนอแนะในการใช้ชีวิตที่ดี หรือบางครั้งก็แนะนำอาชีพให้ เช่น พนักงานคุมประพฤตรายว่าที่นั่น ที่นี้ เปิดรับสมัครก็จะแนะนำให้ไปสมัครเอาไว้ เพื่อว่ารายได้จะดีกว่าที่เป็นอยู่ ส่วนเงื่อนไขคุมประพฤติอื่น ๆ ก็สามารถปฏิบัติตามได้ นายพงษ์ ซึ่งมีความผิดฐานลักทรัพย์ ขณะอยู่ในระหว่างคุมประพฤติ นายพงษ์ได้เป็นพนักงานในฝ่ายผลิตของบริษัทแห่งหนึ่ง มีรายได้เฉลี่ยวันละ 165 บาท เมื่อพ้นโทษแล้วนายพงษ์ได้ไปสมัครเป็นพนักงานฝ่ายผลิต โดยที่ไม่ได้แจ้งให้บริษัททราบว่าตัวเองเคยต้องโทษมาก่อน เนื่องจากพนักงานคุมประพฤติ และอาสาสมัครคุมประพฤติ เคยบอกว่าหากไปสมัครงานที่ใด ไม่ต้องแจ้งให้เขาทราบว่าเคยต้องโทษมาก่อน ตนจึงได้ทำงานเป็นพนักงานฝ่ายผลิต ในทุก ๆ เดือน ตนจะต้องไปรายงานตัวที่ทัณฑสถานหญิง ทำให้ตนเองต้องขาดงาน และขาดรายได้ และขณะนี้อยู่ในช่วงทดลองงานจึงไม่อยากจะขาดงานบ่อย พนักงานคุมประพฤติก็น่าใจ และแนะนำให้มารายงานตัวตอนเช้า และให้กลับไปทำงานในตอนบ่าย จะได้ไม่ต้องขาดงานทั้งวัน เมื่อนายพงษ์ได้มาพบกับพนักงานคุมประพฤติ พงษ์ก็จะได้รับคำแนะนำที่ดีในการดำเนินชีวิต และทำให้นายพงษ์ได้เพิ่มความมั่นใจให้กับตนเองในการเผชิญปัญหาต่างๆ ส่วนเงื่อนไขคุมประพฤติข้ออื่น ๆ นายพงษ์บอกว่าสามารถปฏิบัติตามได้ทุกข้อ

6. การควบคุมตนเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติจำนวน 8 ราย พบว่า หลังจากได้กลับไปใช้ชีวิตในครอบครัวแล้ว ผู้ถูกคุมประพฤดียังปฏิบัติต่อสมาชิกในครอบครัวไม่ถูก เนื่องจากยังไม่สามารถปรับตัวได้ หลังจากนั้นอีกประมาณ 2-3 อาทิตย์ ก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับสมาชิกในครอบครัวและประชาชน

ในชุมชนได้บ้าง ในบางครั้งก็เกิดอารมณ์โกรธ หงุดหงิด และฉุนเฉียวง่าย และก็จะพยายามระงับอารมณ์ของตัวเองไว้ เมื่อได้ยินหรือพบเจออะไรที่ไม่สบายใจ ก็จะพยายามทำเป็นไม่ได้ยิน นิ่งเฉยเสียจากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งพบว่า ในการใช้ชีวิตประจำวันในวันหนึ่ง ๆ จะไม่พยายามทำให้ตนเองว่างงาน เพื่อทำให้เกิดความเพลิดเพลิน และไม่ทำให้คิดถึงเรื่องเก่า ๆ ที่ตนเองเคยกระทำความผิด หรือคิดถึงสภาพสังคมในเรือนจำ เป็นต้น หากเกิดอารมณ์โกรธ ก็จะนิ่งเฉยเสีย

7. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่ง

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งที่ประกอบอาชีพแล้ว จำนวน 8 ราย พบว่า ตัวเองรู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีค่าต่อครอบครัว เนื่องจากได้ประกอบอาชีพที่สุจริต และมีรายได้มาช่วยเหลือจุนเจือครอบครัว และให้สัญญากับตัวเองแล้วว่าจะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก เนื่องจากไม่อยากให้ครอบครัวเสียใจ และผิดหวังในตัวผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่ง และไม่อยากจะกลับไปใช้ชีวิตในเรือนจำหรือทัณฑสถานอีก และในระหว่างคุมประพฤตินายหนึ่งก็จะปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤตินายหนึ่งที่กำหนดไว้ให้ได้ทุกข้อ หากต่อไปพ้นโทษคุมประพฤตินายหนึ่งก็ยังสามารถเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไปได้

4.3 ผลการศึกษาผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ ในระหว่างคุมประพฤตินายหนึ่ง

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 5 ราย โดยแยกเป็น ชาย 4 คน และหญิง 1 คน โดยจะเสนอผลการศึกษาใน 4 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. แรงสนับสนุนทางสังคมครอบครัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งพบว่าหลังจากพ้นโทษจากเรือนจำหรือทัณฑสถาน ผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งส่วนใหญ่จะกลับไปอยู่กับผู้ปกครอง การดำรงชีวิตของผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งที่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเหมือนเดิม โดยมีสมาชิกในครอบครัวคอยให้คำแนะนำ และแสดงท่าทีต้อนรับเป็นอย่างดี โดยผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งสังเกตเห็นว่าสมาชิกในครอบครัวจะพยายามไม่กระทำ หรือพูดจาที่ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งเสียใจ ส่วนสาเหตุที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพเนื่องจากผู้ถูกคุมประพฤตินายหนึ่งจะได้รับการพ้นโทษเพียงไม่นานจึงยังไม่ได้ทำงาน จากการสัมภาษณ์นายนิมิต (นามสมมติ) หลังจากพ้นโทษได้กลับไปอยู่กับแม่ยาย ซึ่งมีอาชีพค้าขายอาหารตามสั่ง ส่วนภรรยาต้องโทษอยู่ที่ทัณฑสถานหญิงชลบุรี ด้วยคดีเมียบ้าเพื่อจำหน่าย และขณะนี้นายนิมิตยังไม่มีการทำ อาชีพเดิมของนายนิมิตคือเป็นช่างเชื่อมอยู่ที่บริษัทแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่แถวนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี เมื่อกลับมาอยู่กับแม่ยาย ก็ต้อง

แม่ยาย ก็ต้องช่วยเตรียมของเพื่อไปขาย บางครั้งก็ช่วยเสิร์ฟอาหารให้กับลูกค้า ซึ่งตนเองก็ไม่มี ความถนัดในด้านนี้เลย จึงแลดูยุ่งก้ำ และบางครั้งแม่ยายก็บ่นว่าซักร้า แต่ตัวเองก็ต้องทน ผู้สัมภาษณ์ถามว่าคิดอยากกลับไปทำงานเชื่อมอีกหรือไม่ นายนิมิตบอกว่าอยากกลับไปทำ เนื่องจากเป็นงานที่ตัวเองถนัด และมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว อาสาสมัครคุมประพฤติและพนักงานคุมประพฤติก็แนะนำให้ไปสมัครงานตามบริษัทในนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งขณะนี้ตนก็ไปสมัครงานมาบ้างแล้ว 2-3 แห่ง ขณะนี้กำลังรอให้บริษัทติดต่อมา ระหว่างที่รองานอยู่ก็ช่วยเหลือแม่ยายทำงานบ้าง ซึ่งตัวเองก็ต้องอดทน และระงับอารมณ์มาก ๆ เนื่องจากแม่ยายเป็นคนขี้บ่น แต่ถ้าตัวเองได้งานทำก็คงมีเวลาอยู่กับแม่ยายน้อยลง ส่วนภรรยา ก็กรอให้พันโทษ คงอีกประมาณ 1 ปี จึงจะพันโทษ และต่อไปนี่คงจะตั้งหน้าตั้งตาทำงานสุจริตต่อไป เนื่องจากตนเองไม่อยากจะกลับไปกระทำผิดอีก

จะเห็นได้ว่าครอบครัวจึงเป็นปราการแรกที่จะช่วยเหลือ และฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ถูกคุมประพฤติ ในการกลับตัวให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป และยังเป็นวัคซีนป้องกันไม่ให้ผู้ถูกคุมประพฤติกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติ จำนวน 5 ราย พบว่า หลังจากพ้นโทษจากเรือนจำ และทัณฑสถานก็กลับไปใช้ชีวิตในชุมชน แรก ๆ ก็ยังไม่ค่อยกล้าพบเจอกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว เนื่องจากยังไม่ชินกับสังคมภายนอก และไม่รู้ว่าจะทำตัวอย่างไร ทั้ง ๆ ที่ได้รับคำแนะนำจากพนักงานคุมประพฤติไปแล้ว แต่เมื่อกลับไปใช้ชีวิตได้สักระยะหนึ่ง ก็รู้สึกชิน และกล้าพูดคุยกับประชาชนคนอื่น ๆ ได้ บางครั้งผู้ถูกคุมประพฤติต้องออกไปซื้อของที่ตลาด เพื่อนบ้าน หรือคนในชุมชนก็ทักทาย เสมือนว่าตนเองไม่เคยกระทำความผิด จึงทำให้เกิดความรู้สึกมั่นใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นบุคคลในชุมชนจึงมีส่วนช่วยให้ผู้ถูกคุมประพฤติสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

อาสาสมัครคุมประพฤติ

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติในด้านการให้ความช่วยเหลือของอาสาสมัครคุมประพฤติ พบว่าผู้ถูกคุมประพฤติบางคนยังไม่เคยพบกับอาสาสมัครคุมประพฤติเลย เนื่องจากเพิ่งพ้นโทษออกมาไม่นาน แต่ผู้ถูกคุมประพฤติบางคนก็เคยพบกับอาสาสมัครคุมประพฤติมาแล้ว กล่าวว่าการอาสาสมัครคุมประพฤติได้เข้ามาเยี่ยมบ้าน และได้เข้ามาพูดคุยในเรื่องต่าง ๆ เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน แนะนำเรื่องอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนผู้ถูกคุมประพฤติอีกรายหนึ่ง กล่าวว่า อาสาสมัคร

อาสาสมัครคุมประพฤติส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำในชุมชนนั้นๆ ทำให้บางครั้งอาสาสมัครคุมประพฤติรู้จักกับญาติของผู้ถูกคุมประพฤติ และตัวผู้ถูกคุมประพฤติเป็นอย่างดี จากการให้สัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติบางราย มีความเห็นว่า อาสาสมัครคุมประพฤติสามารถช่วยเหลือผู้ถูกคุมประพฤติได้มาก เช่น การฝากฝังให้มีงานทำ การแนะนำให้ไปสมัครงานตามบริษัทเอกชนต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาปัญหาที่พบ เนื่องจากบางครั้ง การเดินทางไปพบพนักงานคุมประพฤติเป็นไปได้ลำบาก เช่น อาจจะต้องต่อรถหลายทอด ฯลฯ ดังนั้นการเข้าไปปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากอาสาสมัครคุมประพฤติอาจง่ายกว่าพบพนักงานคุมประพฤติ เนื่องจากเป็นคนในชุมชนเดียวกัน

พนักงานคุมประพฤติ

ผู้ถูกคุมประพฤติกล่าวว่า สำหรับพนักงานคุมประพฤติ เมื่อไปรายงานตัวก็จะคอยสอบถามว่า มีปัญหาอะไรหรือไม่ จะคอยพูดคุย สอบถาม และให้ความเป็นกันเอง และบางครั้งก็จะมีหนังสือแจ้งให้มาทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางทัณฑสถานจัดไว้ ก็จะมาพบเจอกับผู้ถูกคุมประพฤติคนอื่นๆ ทำให้บางครั้งก็ได้พูดคุย ปรึกษา แลกเปลี่ยนแนวทางกันเนื่องจากเราเป็นผู้ถูกคุมประพฤติเหมือนกัน บางครั้งคุยกันก็รู้สึกว่าย่างน้อยก็ยังมีอีกหลาย ๆ คน ที่ประสบปัญหาเหมือนกับเรา ทำให้ไม่รู้สึกละโดดเดี่ยว บางครั้งการทำกิจกรรมกลุ่มที่ทางพนักงานคุมประพฤติจัดขึ้น ทำให้เราได้ความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น เช่น แนวทางการประกอบอาชีพ หรือการสาธิตทำสิ่งประดิษฐ์ง่าย ๆ เพื่อที่เราสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ หรือบางครั้งได้ออกเป็นบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น ออกไปปลูกต้นไม้ หรือทำความสะอาด ไร่ เป็นต้น ทำให้รู้สึกว่าตัวเองได้ทำอะไรให้กับสังคมบ้างไม่มากนัก

เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งได้จัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยคุมประพฤติให้กับผู้ต้องขังก่อนได้รับอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนกลับไปใช้ชีวิตกับสังคมปกติ ดังนั้นผู้ถูกคุมประพฤติจึงได้รับการฝึกอบรมจากพนักงานคุมประพฤติในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการใช้ชีวิตกับประชาชนทั่วไป ด้านการระงับจิตใจ และด้านการแนะนำแนวทางในการประกอบอาชีพ ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติมีความรู้สึกที่ตัวเองไม่ได้อยู่ในโลกนี้อย่างโดดเดี่ยว อย่างน้อยยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งคือพนักงานคุมประพฤติ ยังคอยในคำปรึกษาแนะนำ และเข้าใจในความต้องการของผู้ถูกคุมประพฤตินอกเหนือจากสมาชิกในครอบครัว ผู้ถูกคุมประพฤติบางคนเมื่อมารายงานตัวคุมประพฤติทุกเดือน ก็จะมีความรู้สึกว่าพนักงานคุมประพฤติจะคอยติดตาม สอดส่อง และคอยซักถามว่าผู้ถูกคุมประพฤตินี้มีปัญหาและความต้องการอะไรบ้าง เช่น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชน เกี่ยวกับการระงับจิตใจ เกี่ยวกับการปรับตัว เป็นต้น จากการพูดคุยและให้คำปรึกษาเพื่อเป็นแนวทางในด้านต่าง ๆ ระหว่างพนักงานคุมประพฤติและผู้ถูกคุมประพฤติ ทำให้ผู้ถูกคุมเกิดความไว้วางใจ ทำให้ผู้ถูกคุม

ประพุดิเริ่มเข้ามาปรึกษาด้านอื่น ๆ ที่ลึกมากขึ้น ทำให้การทำงานในด้านการสืบเสาะของพนักงานคุมประพุดิมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพุดิ

จากการให้สัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพุดิพบว่า ผู้ถูกคุมประพุดิสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพุดิได้ทุกข้อ และเงื่อนไขคุมประพุดิทั้ง 8 ข้อ ถือเป็นกฎข้อบังคับในการประพุดิตนให้อยู่ระเบียบวินัย หากว่าผู้ถูกคุมประพุดิสามารถปฏิบัติตามได้ ก็จะถือว่าสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกฎระเบียบได้ ผู้ถูกคุมประพุดิรายหนึ่งกล่าวว่า หลังจากพ้นโทษและยังไม่ม้งานทำ ตนเองม้งหวังที่จะชำระล้างจิตใจโดยการอุปสมบท และศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนา เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ชีวิต และฝึกในการสงบสติอารมณ์โดยใช้ธรรมะเข้าช่วย ซึ่งสมาชิกในครอบครัวก็เห็นด้วย แต่เนื่องจากข้อห้ามที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากเงื่อนไขคุมประพุดิ จำนวน 2 ข้อ คือ ห้ามอุปสมบท และห้ามเกณฑ์ทหารแล้ว ทำให้ไม่สามารถอุปสมบท เพื่อทดแทนบุญคุณบิดามารดา และทดแทนความผิดที่ได้กระทำไว้ได้ แต่ตนเองและครอบครัวม้งมีความม้งหวังที่จะอุปสมบท โดยรอให้พ้นการคุมประพุดิก่อน

ผู้ศึกษาได้ถามถึงข้อห้ามอีก 1 ข้อ คือห้ามเกณฑ์ทหารนั้น ผู้ถูกคุมประพุดิมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับข้อห้ามนี้ โดยผู้ถูกคุมประพุดิแสดงความคิดเห็นว่า การเกณฑ์ทหารถือว่าเป็นการรับใช้และช่วยเหลือสังคมส่วนหนึ่ง และยังทำให้ผู้ถูกคุมประพุดิมีวินัยในตัวเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากมีโอกาสดนก็อยากเข้ารับการเกณฑ์ทหารบ้าง แต่ต้องรอให้พ้นโทษคุมประพุดิเสียก่อน เนื่องจากเป็นข้อห้ามเพิ่มเติมที่ระบุไว้ นอกเหนือจากเงื่อนไขการคุมประพุดิ

3. การควบคุมตนเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพุดิส่วนใหญ่ พบว่า ในช่วงแรกยังไม่สามารถควบคุมตนเองได้มากนัก และรู้สึกตัวเองจนเฉียวง่าย หงุดหงิดง่าย และประหม่าเวลาเจอคนภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัว ประกอบกับตอนนี้ยังไม่ได้ประกอบอาชีพจึงทำให้ว่าง และจะกลับไปคิดถึงความผิดพลาดที่ตนเองเคยทำ ดังนั้นตนจึงพยายามไม่ให้ตัวเองว่างงาน นางแดง (นามสมมติ) ได้กล่าวว่าหลังจากพ้นโทษได้กลับไปอยู่กับยาย เนื่องจากยายเป็นผู้อุปการะ กิจวัตรประจำวันของนางแดง ตื่นนอนตั้งแต่ 06.00 น. หุงข้าว ทำกับข้าวให้ยายและลูก 2 คนกิน หลังจากหุงข้าวก็จะปลุกลูก 2 คนตื่น เพื่ออาบน้ำไปโรงเรียน ลูกสาวคนโตของนางแดงอายุ 11 ปี ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมปีที่ 5 ส่วนลูกชายอายุ 7 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมปีที่ 1 และก็จะส่งลูกไปโรงเรียน ที่โรงเรียนก็จะพบกับผู้ปกครองเด็ก ๆ และครู ทำให้เจอสังคมมากขึ้น แรก ๆ ก็ตื่นตื่น เนื่องจากตัวเรารู้สึก

ว่าตัวเองเป็นคนแปลกหน้า และเป็นคนที่เคยต้องโทษมาก่อน แต่เนื่องจากครูของลูก ๆ พุดจากกับเราดี ไม่เคยพุดในเรื่องที่ทำให้สะเทือนใจ กับผู้ปกครองของเด็กอื่น ๆ ก็เป็นเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงด้วยกัน มีบางคนที่เคยพุดนิทาเราเกี่ยวกับเรื่องที่เราเคยต้องโทษ แต่ก็พยายามระงับอารมณ์ และไม่คิดอะไร เมื่อส่งลูกไปโรงเรียนเสร็จก็กลับมาดูแลยาย ซึ่งมีอายุมากแล้ว หาข้าวให้ยายกิน หลังจากนั้นก็ทำงานบ้าน เช่น ซักเสื้อผ้า ปัดกวาด เช็ดถูบ้าน ส่วนสามีมีอาชีพรับจ้างทำไร่ จะตื่นแต่เช้าและออกไปทำงาน ตัวเองก็จะทำกับข้าวใส่ถุงเตรียมไว้ให้สามีไปกินตอนพักเที่ยง จะเห็นได้ว่าครอบครัวของนางแดง สามีจะเป็นผู้ที่มีรายได้มาเลี้ยงครอบครัวเพียงคนเดียว และได้ค่าจ้างวันละ 110 บาท ซึ่งนางแดงจะต้องประหยัดค่าใช้จ่ายมาก และอยากหางานทำ แต่ยังหางานไม่ได้ ส่วนในคอนเย็นประมาณบ่ายสามโมงครึ่งก็เตรียมตัวไปรับลูกที่โรงเรียน กลับมาก็ทำกับข้าวเพื่อเป็นอาหารเย็นต่อไป

4. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่ต้องการปรับตัวเป็นคนดีของสังคม และไม่อยากจะกลับไปกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นจึงต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ช้างคั้นเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ถูกคุมประพฤติปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ไม่ดี

4.4 ข้อเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่ม

จากการศึกษาผู้ถูกคุมประพฤติ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประกอบอาชีพแล้ว และกลุ่มที่ยังไม่ประกอบอาชีพ ในประเด็นเกี่ยวกับความเสี่ยงในการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกพบว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพแล้ว เป็นกลุ่มที่สามารถเลี้ยงตัวเอง และครอบครัวได้ ถึงแม้จะมีรายได้ไม่มากมายอะไร แต่ก็จะทำให้ตัวเองไม่อยู่เฉย ไปวัน ๆ จึงไม่คิดฟุ้งซ่าน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพแล้ว มีความเสี่ยงน้อยที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก เว้นเสียแต่ว่า ผู้ที่เคยทำผิดเกี่ยวกับการเสพและการขายยาเสพติด เนื่องจากการขายยาเสพติด หรือยาบ้า นั้นจะมีรายได้ดี เมื่อเทียบกับอาชีพที่ผู้ถูกคุมประพฤติทำอยู่ ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับกลุ่มผู้ถูกคุมประพฤติที่ประกอบอาชีพแล้วคือ

1. การบังคับจิตใจตนเอง และการระลึกเสมอว่าตัวเองมีบทบาทหน้าที่อะไร
2. คุณธรรมประจำใจ เพื่อไม่ให้กลับไปหาสิ่งที่ตัวเองเคยกระทำผิด
3. ครอบครัว และผู้ใกล้ชิดต้องคอยให้กำลังใจ และคอยชักจูงไม่ให้ผู้ถูกคุมประพฤติหัน

กลับไปกระทำผิด

ส่วนกลุ่มผู้ถูกคุมประพฤติที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ พบว่ากลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการกลับไปทำผิดซ้ำอีก เนื่องจากยังไม่ประกอบอาชีพ จึงทำให้มีเวลาว่างมาก และทำให้ยังไม่มีจุดหมายของคนที่ชัดเจน เหมือนกับกลุ่มที่ประกอบอาชีพแล้ว จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติท่านหนึ่งที่ประกอบอาชีพแล้ว จะพยายามไม่ให้ตัวเองว่างงาน และเมื่อเกิดอารมณ์โกรธ ก็จะพยายามทำงานบ้าน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และจะทำให้ลืมเรื่องในอดีตที่เคยกระทำความผิด

ส่วนความคิดเห็นด้านการศึกษาเงื่อนไขการคุมประพฤติที่มีผลต่อพฤตินิสัยของผู้ถูกคุมประพฤติ คล้ายคลึงกันทั้ง 2 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดของเงื่อนไขการคุมประพฤติทั้ง 8 ข้อ ดังนี้

1. จะต้องอยู่กับผู้อุปการะและในภูมิลำเนาที่อยู่ที่ได้แจ้งไว้ในหนังสือสำคัญคดีวันต้องโทษ จำคุกและพักการลงโทษ
2. ห้ามออกนอกเขตท้องที่อำเภอ (ในเขตกรุงเทพมหานครห้ามออกนอกเขตกรุงเทพมหานคร) เว้นแต่การออกนอกเขตท้องที่เพื่อกิจธุระสำคัญเป็นครั้งคราว หรือหากจะย้ายภูมิลำเนา เปลี่ยนอาชีพ เปลี่ยนผู้อุปการะ ผู้ถูกคุมประพฤติต้องได้รับอนุญาต และได้รับการอนุมัติจากกรมราชทัณฑ์
3. ห้ามประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย เช่น เล่นการพนัน ดื่มสุรา เสพยาเสพติด คบคนอันธพาลและกระทำความผิดอาญาขึ้นอีกเป็นอันขาด
4. ต้องประกอบอาชีพในทางสุจริตเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว
5. ต้องปฏิบัติศาสนกิจตามลัทธิศาสนา
6. ห้ามพกพาอาวุธทุกชนิด
7. ห้ามเขียนเขียนและติดต่อผู้ต้องขังอื่นที่ไม่ใช่ญาติซึ่งกำลังต้องโทษอยู่
8. การไปรายงานตัวคุมประพฤติ

นอกจากเงื่อนไขทั้ง 8 ข้อแล้ว ผู้ถูกคุมประพฤติจะต้องปฏิบัติตามข้อห้ามอีก 2 ประการ คือ ห้ามผู้ถูกคุมประพฤติอุปสมบท และไม่ต้องไปรับการเกณฑ์ทหารจนกว่าจะพ้นกำหนดโทษตามคำพิพากษาโดยผู้ถูกคุมประพฤติจะต้องไปขึ้นทะเบียนต่อสัสดีแห่งท้องที่

จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติ พบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติ 8 ข้อได้ และเงื่อนไขคุมประพฤติทั้ง 8 ข้อ ถือเป็นกฎข้อบังคับในการประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย หากว่าผู้ถูกคุมประพฤติสามารถปฏิบัติตามได้ ก็จะถือว่าสามารถควบคุมตัวเองให้อยู่ในกฎระเบียบ วินัยได้ดี แต่ผลการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติ ผู้ศึกษาพบว่า ข้อห้าม 2 ข้อที่เพิ่มขึ้นมา คือ ในขณะที่อยู่ในระหว่างคุมประพฤติ ห้ามมิให้ผู้ถูกคุมประพฤติอุปสมบท และไม่ต้องไป

รับการเกณฑ์ทหารจนกว่าจะพ้นกำหนดโทษ จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติพบว่า หลังจากพ้นโทษอยากจะอุปสมบทเพื่อชำระล้างจิตใจ และศึกษาหลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการใช้ชีวิต แต่เนื่องจากเงื่อนไขคุมประพฤดียังห้ามไม่ให้อุปสมบท จึงต้องรอเพื่อให้พ้นคุมประพฤติไปก่อนแล้วจะบวชเพื่อทดแทนความผิด การผู้ถูกคุมประพฤติเชื่อว่าการอุปสมบทจะทำให้สามารถค้นพบตัวเองได้มากขึ้น และจะทำให้จิตใจสงบ

จากการศึกษาเปรียบเทียบผู้ถูกคุมประพฤติทั้ง 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่าควรจะช่วยเหลือกลุ่มที่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นการเร่งด่วน เนื่องจากเป็นกลุ่มเสี่ยงในการหันมากระทำความผิดอีก ส่วนกลุ่มที่ประกอบอาชีพแล้วก็จะต้องคอยช่วยเหลือ ดูแลอยู่ห่าง ๆ และให้คำแนะนำอยู่บ้าง จนกว่าพวกเขาจะเข้มแข็งพอทั้งร่างกาย และจิตใจ และเป็นคนดีของสังคมต่อไป

4.5 ผลการสัมภาษณ์อาสาสมัครคุมประพฤติ

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครคุมประพฤติจำนวน 10 ราย ซึ่งอาสาสมัครคุมประพฤติส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนที่ผู้ถูกคุมประพฤติอาศัยอยู่ โดยผู้ศึกษาสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครคุมประพฤติ

1. นายสมบัติ เขียวแสง อาสาสมัครคุมประพฤติรุ่นที่ 12 อายุ 45 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤตินานแล้วประมาณ 10 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากตนเองรู้จักคนในชุมชนเป็นอย่างดี และอยากจะช่วยเหลือผู้ถูกคุมประพฤติให้สามารถกลับตัวเป็นคนดี

2. นายธนวัฒน์ พรหมอักษร อาสาสมัครคุมประพฤติรุ่นที่ 12 อายุ 39 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤตินานแล้วประมาณ 20 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากมีเพื่อนมาชักชวน และตนเองเห็นว่าสามารถช่วยเหลือประชาชนในชุมชนได้ไม่มากนัก

3. นายบรรพต เพ็ญฟูดำรงชัย อาสาสมัครคุมประพฤติ รุ่นที่ 12 อายุ 40 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤตินานแล้วประมาณ 70 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากพนักงานในเรือนจำชักชวนจึงตัดสินใจสมัคร

4. นายอาร์ดน์ สืบสิน อาสาสมัครคุมประพฤติ รุ่นที่ 12 อายุ 50 ปี ประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้าง เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติมาแล้วประมาณ 30 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากอยากทำประโยชน์ให้กับชุมชนที่ตัวเองอาศัยอยู่

5. นายประสงค์ พานิช อาสาสมัครคุมประพฤติ รุ่นที่ 10 อายุ 48 ปี ประกอบอาชีพประมง เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติมาแล้วประมาณ 50 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากอยากทำคุณประโยชน์ให้กับชุมชน และอยากเป็นประชาชนในชุมชนกลับตัวเป็นคนดี

6. นายวิรัช บุญถนอม อาสาสมัครคุมประพฤติ รุ่นที่ 13 อายุ 35 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติมาแล้วประมาณ 12 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากมีเพื่อนบ้านมาชักชวนให้สมัคร และคิดว่าจะน่าสนใจ

7. นายพงษ์สวัสดิ์ ศรีสวัสดิ์ อาสาสมัครคุมประพฤติ รุ่นที่ 12 อายุ 42 ปี ประกอบอาชีพทำสวนเคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติมาแล้วประมาณ 50 รายขึ้นไป สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากอยากเห็นประชาชนในชุมชนอยู่กันอย่างสงบสุข

8. นายคำรณ ศรีเคย์ อาสาสมัครคุมประพฤติ รุ่นที่ 12 อายุ 55 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติมาแล้วประมาณ 140 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากมีพนักงานคุมประพฤติแนะนำ และชักชวน ประกอบกับอยากทำอะไรให้ชุมชน เพื่อเป็นตัวอย่างให้ลูกหลาน

9. นายสุริยา กมลเกษมวงศ์ อาสาสมัครคุมประพฤติ รุ่นที่ 16 อายุ 48 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติมาแล้วประมาณ 7 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากอยากปรับใช้สังคม และชุมชน

10. นายสมชาย เสมอวงษ์ อสจ.รุ่นที่ 12 อายุ 50 ปี อาชีพทำไร่ เคยปฏิบัติงานเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติมาแล้วประมาณ 35 ราย สาเหตุที่สมัครเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เนื่องจากต้องการเป็นตัวอย่งที่ดีต่อกันในชุมชน และอยากเห็นชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

2. การเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติ

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครคุมประพฤติเกี่ยวกับการออกเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติ พบว่าในการออกไปเยี่ยมบ้านผู้ถูกคุมประพฤติ อาสาสมัครคุมประพฤติได้ใช้เทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่ผู้ถูกคุมประพฤติในเรื่องของการประกอบอาชีพ ในเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำแก่ผู้ถูกคุมประพฤติ สำหรับบรรยากาศของการเยี่ยมบ้านของผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่

มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี จึงทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครคุมประพฤติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของสมาชิกในครอบครัวของผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่ให้ความเป็นกันเอง และให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเกี่ยวกับผู้ถูกคุมประพฤติ อีกทั้งคำตอบที่อาสาสมัครคุมประพฤติได้ทราบจากสมาชิกในครอบครัวยังเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของอาสาสมัครคุมประพฤติ แต่ก็มีบางครอบครัวที่ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล และพยายามปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกคุมประพฤติ ในการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติ

3. การปฏิบัติตามเงื่อนไขของผู้ถูกคุมประพฤติ

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัครคุมประพฤติในเรื่องการปฏิบัติตามเงื่อนไขของผู้ถูกคุมประพฤติพบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติได้ดี แต่ในเรื่องของความรู้สึกของผู้ถูกคุมประพฤติที่มีต่อเงื่อนไขคุมประพฤติพบว่า ผู้ถูกคุมประพฤติมีความต้องการในการอุปสมบทให้แก่ผู้มีพระคุณ และเพื่อได้โทษในสิ่งที่ตัวเองเคยกระทำผิด แต่ด้วยข้อห้ามของเงื่อนไขคุมประพฤติในเรื่องการอุปสมบทในระหว่างที่ถูกคุมประพฤติ ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติไม่สามารถอุปสมบทได้

4.6 ข้อสรุปสมมติฐาน

สำหรับข้อสมมติฐาน 5 ข้อ ที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้ ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกข้อ กล่าวคือ

ประการแรก การสนับสนุนและกำลังใจจากครอบครัว มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมประพฤติ ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการสนับสนุนและกำลังใจจากครอบครัว ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติเกิดความรู้สึกมั่นใจในตัวเองเพิ่มขึ้น และรู้สึกไม่โดดเดี่ยว อ้างว้าง เนื่องจากอย่างน้อยยังมีสมาชิกในครอบครัวที่ยังเข้าใจ และให้กำลังใจในการที่จะต่อสู้กับตัวเอง เพื่อที่จะกลับตัวเป็นคนดีของสังคม และไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ

ประการที่สอง แรงสนับสนุนของชุมชนมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้ถูกคุมประพฤติ ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากแรงสนับสนุนของชุมชนและครอบครัว ทำให้ผู้ถูกคุมประเด็ารู้สึกว่าตัวเองยังเป็นบุคคลที่สังคมและครอบครัวไม่รังเกียจ และยอมรับในการที่จะกลับตัวเป็นคนดี และทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติเกิดกำลังใจที่จะเป็นคนดีของสังคม และครอบครัว อีกทั้งยังสามารถทำประโยชน์ให้สังคมต่อไป

ประการที่สาม เจื่อนใจในการคุมประพฤติเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติมีวินัยในตนเอง ผลการศึกษาพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากหากผู้ถูกคุมประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติได้ทุกข้อจะทำให้เป็นผู้ที่มีวินัยในตัวเอง ทั้งในระหว่างคุมประพฤติและต่อไปในอนาคต แต่เงื่อนไขคุมประพฤติข้อที่ 3 “ห้ามประพฤติคนในทางเสื่อมเสีย เช่น เล่นการพนัน ดื่มสุรา เสพยาเสพติด คบคนอันธพาลและกระทำความผิดอาญาขึ้นอีกเป็นอันขาด” แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ถูกคุมประพฤติในหัวข้อเกี่ยวกับเงื่อนไขคุมประพฤติว่า การปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประเวตินั้นสามารถปฏิบัติได้ทุกข้อ แต่ถ้าผู้ศึกษาสัมภาษณ์อาสาสมัครคุมประพฤติ กลับได้รับคำตอบว่าเงื่อนไขคุมประพฤติในข้อ 3 กระทำได้ยากตรงจุดที่ว่าดื่มสุรา หากผู้ถูกคุมประพฤติสามารถควบคุมในจุดนี้ได้จริง และตลอดเวลา ก็จะสามารถจะมีสติในการยับยั้งการกระทำความผิดได้จริง

ประการที่สี่ การมีอาชีพรองรับทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ผลการศึกษาพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากการมีอาชีพจะก่อให้เกิดรายได้เลี้ยงตัวเอง และครอบครัว เมื่อมีรายได้พอเลี้ยงตัวเองและครอบครัวแล้ว ผู้ถูกคุมประพฤติก็จะไม่กลับไปทำผิดซ้ำอีก และการประกอบอาชีพจะไม่ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติว่างพอที่จะกลับไปคิดฟุ้งซ่าน หรือง่ายต่อการกระทำผิดซ้ำอีก

ประการที่ห้า การที่ผู้ถูกคุมประพฤติเข้าใจสถานภาพและบทบาททางสังคมทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ผลการศึกษาพบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากผู้ถูกคุมประพฤติเข้าใจในสถานภาพของตนเองในการที่เป็นคนดีของสังคม จะทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติระลึกเสมอว่าสถานภาพของตัวเองคืออะไร และจะรักษาสถานภาพของตนเองต่อไปอย่างไร ส่วนการเข้าใจบทบาททางสังคมของผู้ถูกคุมประเวตินั้น ผู้ถูกคุมประพฤติต้องทราบว่าบทบาทของตนเองเป็นอย่างไร บทบาทของความเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ถูกคุมประพฤติไม่หวนกลับไปกระทำผิดอีก